

Kotimaan apu perustoimeentulon ulkpuolella oleville: pilotti 2019-2020

Osastot

Ohjeen tausta

- Suomessa on ihmisiä, joilla ei ole oikeutta yhteiskunnan tarjoamaan perustoimeentuloon.
- Kotimaan avun soveltumista tukemiseen tällaisessa tilanteessa selvitetään pääsihteerin päätöksellä käynnistetyllä pilottikokeilulla, joka kestää 2019-2020.

Punaisen Ristin toimintalinjauksen 2018-2020 mukaan "vahvistamme tarpeen mukaisesti Punaisen Ristin roolia kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien, mukaan lukien paperittomien, auttamisessa."

Kohderyhmä

- Kohderyhmänä on erityisesti **paperittomina Suomessa elävät henkilöt**, mutta apua voidaan tarpeen perusteella antaa myös muille kriteerit täyttävälle kansalaisuudesta riippumatta.

Jokaisella Suomessa on perustuslain mukainen oikeus välttämättömään huolenpitoon ja toimeentuloon. Tämä tarkoittaa kunnan tarvittaessa päivystysluontoisesti järjestämää kiireellistä sosiaalihuoltoa ja terveydenhoitoa, joka turvaa olemassaolon perusedellytykset (nk. minimieksistenssi) ja on toimeentulotukea suppeampi.

Kuka on paperiton

- Paperittomalla ei ole oikeutta oleskella maassa tai oleskeluoikeus on tulkinnanvarainen tai epävarma. Tästä syystä hän ei ole perustoimeentulon piirissä.
- Turvapaikanhakijan kohdalla vastaanotto-palvelut ovat päättyneet

Paperittomat ovat julkisten ja yksityisten turva-verkkojen ulkopuolella ja siksi haavoittuvassa asemassa ja alttiina erilaiselle hyväksikäytölle. He saattavat myös vältellä viranomaisia oleskeluoikeuteen liittyvistä syistä.

Annettava apu

Punainen
Ristin apu
voi kotimaan
avun
ohjeistuksen
mukaisesti
olla

- neuvontaa
- palveluihin ohjaamista
- henkistä tukea
- vaatetuksen ja ruokahuollon järjestämisessä avustamista
- perheen yhdistämisessä avustamista
- aineellista tukea
- akuutin majoituksen järjestämistä

Aineellinen apu

Aineellista apua voidaan antaa yksittäisille henkilöille **kertaluontoisesti**, jotta he pääsevät julkisten tai muiden saatavissa olevien palveluiden piiriin, tai silloin kun kyseiset palvelut ovat selvästi riittämättömiä ja lisäävustuksella voidaan merkittävästi ja pitkäkestoisesti tukea selviytymistä.

Apua antaessa on huomioitava, että apu on tarkoitettu akuuttiin tarpeeseen.

Aineellisen avun kriteerit

1	ei ole oikeutta perustoimeentuloon
2	ei pysty itse huolehtimaan toimeentulostaan
3	ei ole saatavilla apua muilta luotettavilta toimijoilta
4	avun tarve ja edellytykset on kartoitettu

Ihmisen tilanne ja erityisesti mahdollinen iästä, terveyden-tilasta, sukupuolesta tai muusta syystä erityisestä johtuva *haavoittuva asema* on huomioitava.

Tarvekartoitus

1	Selvitä viranomaisavun (sosiaalihuollon tai –päivystyksen) saatavuus
2	Ohjaa henkilö tarvittaessa luotettavaksi tunnettujen toimijoiden avun piiriin
3	vastaanottopalveluiden piirissä olevat henkilöt ohjataan vastaanottokeskukseen
+	Muista kunnioita henkilön omia näkemyksiä ja kokemuksia

Jos tarvetta kartoitettaessa ollaan yhteydessä viranomaisiin tai muihin toimijoihin, tähän on ehdottomasti saatava **henkilön suostumus** (poikkeuksena hätätilanteet ja lastensuojelu).

Aineellinen apu on esimerkiksi

- Hygieniatarvikkeet
- Vaatteet
- Ruoka
- Kodintarvikkeet
- Tilapäismajoitus
- Puhelinliittymä (prepaid)
- Paikalliset matkaliput
- Lääkkeet (jokainen hankkii ne henkilökohtaisesti)!

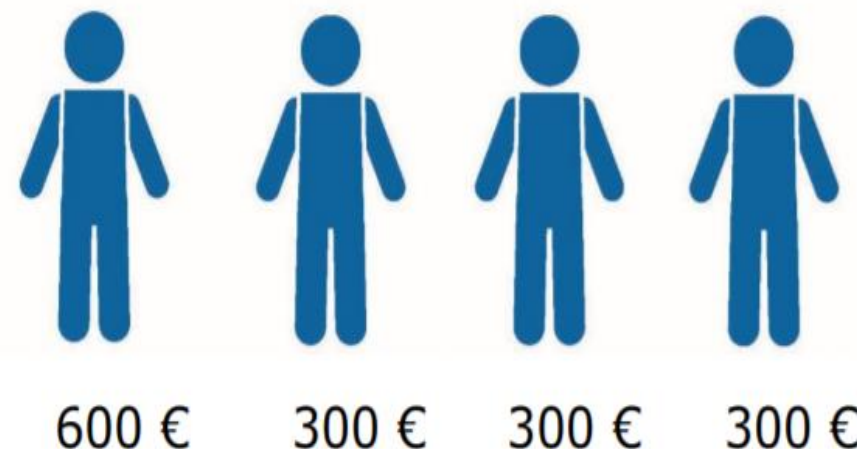
Toimi näin

1. Ole yhteydessä piirin yhteyshenkilöihin
2. Toimi piirin ohjeiden mukaan - jos et tavoita yhteyshenkilöä aloita avustaminen
3. Selvitä avuntarve ja aineellisen avun edellytykset
4. Anna tukea, ohjausta ja edellytysten täyttyessä tarvittaessa aineellista apua välittömiin ja välttämättömiin tarpeisiin: hygieniatarvikkeet, vaatteet, ruoka, tilapäismajoitus.
5. Täytä hakemus ja päätös avustamisesta Suomen Punaisen Ristin katastrofirahastosta (lomake 5) ja toimita se piiriin mahdollisimman nopeasti. Merkitse selkeästi tunnus P josta selviää että kyse on pilotin piiriin kuuluvasta avustuksesta.

- Annetusta avusta on aina jäätävä kirjaukset, joista selviää kenelle ja mitä apua on annettu.
- Kotimaan avustustoiminnan ohjeet ja lomakkeet [Rednetissä](#)

Pienet avustukset

- Jos paperittomien avustustoiminta on säännöllistä ja jatkuvaa, voi syntyä paljon pieniä avustuseriä.
- Tällöin riittää, että lomakkeelle merkitään nimi/nimet, annettu apu, päivämäärä ja kustannukset.
- Tarvekartoitus voi olla suullinen.
- Yli 50 euron avustuksista tarvekartoitus tulee kirjata

Tietosuoja

Annettaessa kotimaan apua käsittelemme ihmisten henkilötietoja. Tällöin on pidettävä huoli, että

- tietoja käsitellään huolellisesti ja säilytetään niin, että niihin on pääsy vain niillä, jotka tietoja tarvitsevat kotimaan avun antamiseksi
- avustettavalle kerrotaan, että tietoja käytetään vain Punaisen Ristin kotimaan avun tarkoitukseen, eikä niitä luovuteta Punaisen Ristin ulkopuolelle ilman henkilön suostumusta

Tarkemmat tiedot löytyvät tietosuojaselosteesta osoitteesta www.punainenristi.fi/tietosuoja

Osaston ja piirin rooli

- Piiri koordinoi avun antamista.
- Osaston **on oltava** yhteydessä piiriin havaittuaan avun tarpeen.
- **Jos piiriä ei tavoiteta**, voi osasto aloittaa avun antamisen oma-aloitteisesti.